

RWS INFORMATIE -

Integraal Veiligheid Plan (IVP) op basis van sjabloon 2.0.4

Project: Team A Vaarwegen Midden Nederland

Datum	15 januari 2020
Status	definitief

V&G Coördinator Ontwerpfase	<i>ntb</i>
V&G Coördinator Uitvoeringsfase	<i>ntb</i>

Colofon

Documentinformatie

Versie	<i>2.0</i>
Status	<i>Definitief</i>

Versiebeheer

Versie	Datum	Reden van uitgifte/wijzigingen
<i>0.1</i>	<i>24-9-2019</i>	<i>Initiële versie</i>
<i>0.2</i>	<i>25-9-2019</i>	<i>Input vanuit projectteam</i>
<i>0.3</i>	<i>2-10-2019</i>	<i>Input vanuit de VSP, VSE, Bijlage A</i>
<i>1.0</i>	<i>17-10-2019</i>	<i>Definitieve versie</i>
<i>2.0</i>	<i>23-10-2019</i>	<i>Na review TM (Technisch Manager)</i>

Inhoud

Inleiding 5

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden 6

- 1.1 Beleidsverklaring DG 6
- 1.2 Ambitie en doelen 7
- 1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers 7
- 1.4 Relevante veiligheidsdomeinen 8

2 Het project 9

- 2.1 Reikwijdte en grenzen project 9
- 2.2 Betrokken partijen 9
- 2.3 V&G coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase 10
- 2.4 Planning van de werkzaamheden 11

3 Maatregelen 12

- 3.1 Algemeen 12
- 3.2 Arbeidsveiligheid 12
- 3.3 Verkeersveiligheid 13
- 3.4 Nautische veiligheid 13
- 3.5 Veiligheid tegen overstromingen 13
- 3.6 Externe veiligheid 14
- 3.7 Veiligheid beweegbare objecten 14
- 3.8 Constructieve veiligheid 15
- 3.9 Sociale veiligheid 15
- 3.10 Brandveiligheid 15
- 3.11 Integrale beveiliging 15

4 Afspraken 17

- 4.1 Organisatie binnen het projectteam 17
- 4.2 Afstemming integrale veiligheid en Veiligheids- & Gezondheidscoördinatie 17
- 4.3 Organisatie rond incidentregistratie en -afhandeling 18
- 4.4 Communicatie en coördinatie 19
- 4.5 Actualisatie en detaillering van het integraal veiligheidsplan 20
- 4.6 Overleg en rapportage 20
- 4.7 Veiligheidscultuur 21

5 Wijze van toezicht 22

- 5.1 Toetsen veiligheidsbeheersing en veiligheidsrisicosessies 22
- 5.2 Beheersing veiligheidsrisico's 22

6 Verantwoording van BTO-keuzen 24

7 Opleiding en instructie 25

Bijlage A Definities 26

Bijlage B RI&E object specifieke veiligheidsrisico's 28

Bijlage C RI&E generieke veiligheidsrisico's 29

Inleiding

Dit IVP is de invulling van het wettelijk vereiste V&G plan voor arbeidsveiligheid, uitgebreid met de overige specifieke veiligheidsdomeinen voor Rijkswaterstaat. Als Opdrachtgever heeft Rijkswaterstaat de verantwoordelijkheid om tijdens de ontwerpfase dit IVP:

- Op te (laten) stellen en;
- Onderdeel te laten zijn van het contractdossier en;
- Beschikbaar te stellen op de bouwlocatie alvorens de uitvoeringswerkzaamheden van start gaan (= moment dat opdrachtnemers op de bouwlocatie komen”).

Als er fysieke werkzaamheden op de bouwlocatie worden uitgevoerd, is de opdrachtnemer vervolgens verantwoordelijk voor het uitvoeren van dit IVP en het actualiseren ervan zodra de uitvoeringswerkzaamheden daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij risicovolle werkzaamheden of als via een ander contract een nieuwe partij op de bouwlocatie werkzaamheden gaat verrichten. In deze gevallen zal de V&G-coördinator Uitvoeringsfase namens de opdrachtnemer, in overleg met de V&G-coördinator Ontwerpfase namens de opdrachtgever, moeten zorgen voor de noodzakelijke afstemming en coördinatie.

Dit IVP is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 1: een beschrijving van de RWS veiligheidsambitie alsmede de project specifieke veiligheidsdoelstellingen.
- Hoofdstuk 2: een beschrijving van het tot stand te brengen bouwwerk, een overzicht van de betrokken ondernemingen op de bouwlocatie, de naam van de coördinator Ontwerpfase en van de coördinator Uitvoeringsfase;
- Hoofdstuk 3: de maatregelen die volgen uit de risico-inventarisatie en -evaluatie, bedoeld in bijlage B;
- Hoofdstuk 4: de afspraken met betrekking tot de uitvoering van de maatregelen, bedoeld in hoofdstuk 3;
- Hoofdstuk 5: de wijze waarop toezicht op de maatregelen wordt uitgeoefend;
- Hoofdstuk 6: de bouwkundige, technische en organisatorische keuzen die in verband met de veiligheid en gezondheid van de werknemers en zelfstandigen in de uitvoeringsfase worden gemaakt alsmede de onderzoeken en rapporten die de onderbouwing van deze keuzen ondersteunen;
- Hoofdstuk 7: de wijze waarop voorlichting en instructie aan de werknemers op de bouwplaats wordt gegeven.
- Bijlage A: definities
- Bijlage B: een inventarisatie en evaluatie van de specifieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's);
- Bijlage C: een inventarisatie en evaluatie van de generieke gevaren voor het betreffende bouwwerk (de objectrisico's) en gevaren die het gevolg zijn van de gelijktijdige en achtereenvolgende uitvoering van de bouwwerkzaamheden en in voorkomend geval van de wisselwerking met doorgaande exploitatiewerkzaamheden (de samenlooprisico's);

Dit IVP is een coördinatie document dat zal worden aangepast indien wijzigingen in de praktijk daar aanleiding toe geven. Zie hiervoor de tabel “versiebeheer” in de colofon. Voorbeeld: in het IVP voor een vijfjarig onderhoudscontract kan bij de voorbereiding nog niet worden voorzien welke partijen in het vijfde jaar ingeschakeld gaan worden. Zodra dat wel bekend is, zal het IVP hierop moeten worden aangepast.

Indien volledig ingevuld en correct gebruikt voldoet dit IVP aan de wettelijk vereisten voor een V&G-plan; hierdoor is een separaat V&G-plan niet nodig.

1 Uitgangspunten en randvoorwaarden

1.1 Beleidsverklaring DG

Met deze beleidsverklaring beloven we dat we ons uiterste best gaan doen om onze maatschappelijke taken zo veilig mogelijk uit te voeren over de volle breedte van ons werkgebied.

Het is onze plicht en onze ambitie om ons land te beschermen tegen hoog water. De gebruikers moeten onze wegen en vaarwegen, oppervlaktewateren en objecten veilig kunnen gebruiken. Ook het werken aan de veiligheid van de omwonenden van ons werkgebied is onze zorg. Bovendien zorgen we ervoor dat iedereen die bij Rijkswaterstaat of in onze opdracht werkt, zijn of haar werk veilig kan doen.

We streven ernaar om in 2018 het proactieve veiligheidsniveau te hebben bereikt op de veiligheidscultuurladder. Dit betekent dat we binnen Rijkswaterstaat continu gericht zijn op het voorkomen van veiligheidsrisico's en incidenten en dat blijven doen.

Dat doen we door actief en effectief samen te werken aan veiligheid en goed af te stemmen. Zowel binnen Rijkswaterstaat als met onze maatschappelijke partners en met behoud van ieders verantwoordelijkheid. Rijkswaterstaat heeft daarin een voorbeeldfunctie en neemt een voortrekkersrol.

Wij werken daaraan volgens een veiligheidsmanagementsysteem dat erop is gericht de veiligheidssituatie van onze objecten en infrastructuur continu te verbeteren. Over de voortgang en de resultaten daarvan leggen we verantwoording af.

Als het gaat om de arbeidsveiligheid streven we naar 0 doden en 0 ernstig gewonden. Als anderen werken op onze terreinen, zorgen we ervoor dat ook zij voldoen aan de veiligheidseisen en -normen die we aan onze eigen medewerkers stellen.

Wij kennen de belangrijkste veiligheidsrisico's op onze netwerken. We werken continu samen aan het beter beheersen ervan en ontwikkelen het leiderschap, de kennis en het vakmanschap dat daarvoor nodig is.

Bovendien investeren we in een open cultuur die erop gericht is samen continu te verbeteren, te leren en elkaar scherp te houden. Een cultuur waarin we open het gesprek aangaan over risico's, dilemma's, fouten en onveilig gedrag.

Als het nodig is, spelen we veerkrachtig, daadkrachtig en professioneel in op gevaarlijke situaties en incidenten. We communiceren hier eerlijk, open, tijdig en correct over en werken aan goede voorlichting over de veiligheid op en rond onze netwerken.

Tenslotte analyseren we incidenten om daarvan te leren. Opdat we maatregelen kunnen nemen om die incidenten in het vervolg te voorkomen. Daarmee krijgen we een steeds scherper oog voor nieuwe ontwikkelingen die de veiligheid in ons werkgebied bedreigen.

Directeur-generaal Rijkswaterstaat

1.2 Ambitie en doelen

Rijkswaterstaat heeft zich gecommitteerd aan een proactieve en integrale aanpak van veiligheidszorg voor:

- Medewerkers en andere betrokkenen;
- Gebruikers van de wegen en de vaarwegen;
- Omwonenden.

Met als streven: nul doden en nul ernstig gewonden.

Deze algemene ambitie is door de opdrachtgever en het projectteam voor dit specifieke project vertaald in de volgende project specifieke doelen:

"Er vinden geen incidenten plaats met letsel of schade voor alle gebruikers ten gevolge van het niet adequaat functioneren van objecten binnen het areaal. De werkzaamheden leiden niet tot letsel (gezondheidsschade) of schade in de periode na afloop van het contract."

- Alle ongevallen worden door ON gemeld en door het project in het MIR opgenomen;
- Geen ongevallen onder het publiek en gebruikers als gevolg van de werkzaamheden;
- Geen opmerkingen van de Arbeidsinspectie;
- Tijdens de uitvoering niet meer verkeersongevallen op de weg/vaarweg dan onder normale omstandigheden; .
- Voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving en aan het beleid, de normen en de richtlijnen van RWS;
- Voldoen aan de RWS-ambitie voor integrale veiligheid. Dit is nul doden en nul gewonden onder RWS-personeel en personeel van contractanten die werken in opdracht van RWS;
- Zo veel als mogelijk bij de bron aanpakken van veiligheidsrisico's conform de arbeidshygiënische strategie (OG en ON);
- Werken aan een proactieve veiligheidscultuur in het project (alert zijn op mogelijke nieuwe risico's);
- Inventariseren en beheersen van de risico's voortkomend uit de voorgeschreven taken, services en activiteiten (ON);
- Aanvullen, complementeren en detailleren van bestaande plannen (IVP) en dossiers (IVD en V&G dossiers) (ON).

1.3 Gedragsregels voor projectmedewerkers

Voor dit project gelden de volgende gedragsregels:

1. Ik heb een voorbeeldfunctie.
2. Ik neem veiligheid altijd mee in mijn werk.
3. Ik zorg voor een veilige werkomgeving.
4. Ik stop elke klus die niet veilig voelt.
5. Ik meld (bijna)ongevallen altijd via 0800-8002 en bespreek deze.
6. Ik zorg voor de juiste persoonlijke bescherming (PBM's).

1.4 Relevante veiligheidsdomeinen

Voor dit project zijn de volgende aangekruiste veiligheidsdomeinen relevant:

☒ Arbeidsveiligheid (altijd relevant)	☒ Elektrische veiligheid
☒ Verkeersveiligheid	☐ Tunnelveiligheid
☒ Nautische veiligheid	☒ Constructieve veiligheid
☒ Veiligheid tegen overstromen	☒ Sociale veiligheid
☒ Externe veiligheid	☒ Brandveiligheid
☒ Machineveiligheid	☒ Integrale beveiliging

De aangekruiste veiligheidsdomeinen worden behandeld in dit IVP.

De definities van bovengenoemde veiligheidsdomeinen kun je terugvinden in Bijlage A.

2 Het project

2.1 Reikwijdte en grenzen project

2.1.1 Omschrijving van het project/bouwwerk

RWS MN District-N is beheerder van het IJsselmeer, Markermeer, Randmeren, Stormvloedkering Ramspol en de primaire keringen Houtribdijk, Afsluitdijk, Nijkerkersluis, Roggebotsluis en Reevesluis (in aanbouw) inclusief de bijbehorende bodems, oevers, bruggen, steigers en sluisen. Het betreft het areaal dat behoort tot de natte infrastructuur.

Het vast onderhoud (taken en services) en variabel onderhoud dient uitgevoerd te worden op de volgende (beheer)objecten:

- Houtrib sluisencomplex
- Krabbesgat sluisencomplex
- Naviduct sluisencomplex
- Lorentz sluisencomplex
- Stevin sluisencomplex
- Nijkerk sluisencomplex
- Ramspolbrug
- Ijsseloog
- Aanmeervoorzieningen voor RWS vaartuigen

2.1.2 Locatie van het bouwwerk (fysieke grenzen)

Het te onderhouden areaal betreft de bovenstaande objecten in het beheergebied van RWS MN District Noord. Een nadere beschrijving (scope) voor wat betreft de onderdelen is weergegeven in de P-IHP's (objectpaspoort).

2.2 Betrokken partijen

Deze paragraaf bevat een overzicht van alle betrokken partijen, die belang hebben bij dit IVP.

2.2.1 Opdrachtgever

Organisatie	Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Naam	Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
Bezoekadres	PPO Cluster A team Vaarwegen MN
Postcode en Plaats	Griffioenlaan 2
Telefoonnummer	3526 LA Utrecht
Emailadres	

2.2.2 Opdrachtnemer(s)

Organisatie	<i>ntb</i>
Naam	<i>ntb</i>
Bezoekadres	<i>ntb</i>
Postcode en Plaats	<i>ntb</i>
Telefoonnummer	<i>ntb</i>
Emailadres	<i>ntb</i>

2.2.3 Overige partijen

Organisatie	<i>ntb</i>
Naam	<i>ntb</i>
Bezoekadres	<i>ntb</i>
Postcode en Plaats	<i>ntb</i>
Telefoonnummer	<i>ntb</i>
Emailadres	<i>ntb</i>

2.3 V&G-coördinatoren Ontwerp en Uitvoeringsfase

2.3.1 V&G-coördinator Ontwerpfase, namens de opdrachtgever

N.B. De wettelijke Ontwerpfase loopt totdat de schop de grond in gaat en eindigt dus niet na Contractgunning. In voorkomende gevallen kunnen Ontwerpfase en Uitvoeringsfase parallel lopen.

V&G Coördinator Ontwerp

Organisatie	<i>Team A Vaarwegen Midden Nederland</i>
Naam	
Bezoekadres	<i>Zuiderwagenplein 2</i>
Postcode en Plaats	<i>8224 AD Lelystad</i>
Telefoonnummer	
Emailadres	

2.3.2 V&G-coördinator Uitvoeringsfase, namens de Opdrachtnemer

De opdrachtnemer heeft de wettelijke verantwoordelijkheid om een V&G-coördinator Uitvoeringsfase aan te stellen. De gegevens (o.a. naam) van de V&G-coördinator Uitvoeringsfase zal na gunning opgenomen worden in het IVP.

In de uitvoeringsfase is de opdrachtnemer er voor verantwoordelijk dat het eigen personeel, dat van onderaannemers en nevenaannemers aantoonbaar geïnstrueerd is over veiligheidsrisico's en de beheersmaatregelen op de werkplek (werkplek = bouwplaats + directe omgeving inclusief de aan- en afvoerroutes).

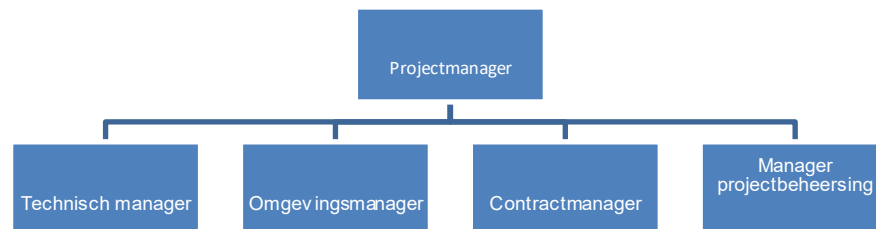
N.B. de wettelijke Uitvoeringsfase begint als "de schop in de grond gaat".

V&G Coördinator Uitvoeringsfase

Organisatie	<i>ntb</i>
Naam	<i>ntb</i>
Bezoekadres	<i>ntb</i>
Postcode en Plaats	<i>ntb</i>
Telefoonnummer	<i>ntb</i>
Emailadres	<i>ntb</i>

2.3.3 *Verdeling van overige taken en verantwoordelijkheden*

RWS is voor de uitvoering van het contract met zaaknummer 31152735 georganiseerd conform het IPM (Integraal Projectmanagement) -model. Het volgende organogram geeft de rollen van RWS weer.

Projectmanager

De projectmanager (PM) is eindverantwoordelijk voor de integrale veiligheid binnen het project en beslist wanneer er tegengestelde projectbelangen zijn. Alle rolhouders hebben echter een verantwoordelijkheid als het gaat om integrale veiligheid.

Technisch manager

De technisch manager (TM) is over alle projectfasen heen operationeel verantwoordelijk voor de borging en coördinatie van integrale veiligheid. Hij of zij plaatst integrale veiligheid op de agenda van het IPM-team en is betrokken bij de realisatie van het Integraal Veiligheidsplan en het Integraal Veiligheidsdossier. De TM is verantwoordelijk voor de specificaties, het onderzoek naar de veiligheidseffecten, het ontwerp en de realisatie.

Contractmanager

De contractmanager (CM) dient een contract tot stand te brengen waarin alle eisen met betrekking tot veiligheid, zowel aan het proces als aan het product zelf, geborgd zijn. Hij of zij handhaaft de naleving van de veiligheidseisen uit het contract. Tijdens de uitvoeringsfase is de CM het aanspreekpunt voor de ON. De CM zorgt er verder voor dat veiligheid wordt meegenomen in contractwijzigingen.

Omgevingsmanager

De omgevingsmanager (OM) is de spreekbuis en het aanspreekpunt voor de omgeving. Verder initieert de OM overleg over bijvoorbeeld verkeersveiligheid en sociale veiligheid met gemeenten, belanghebbenden en de ON.

Manager projectbeheersing

De manager projectbeheersing (MPB) zorgt voor het opnemen van integrale veiligheid in risicomanagement en kwaliteitsmanagement. Kwaliteitsmanagement gaat over het voldoen aan de kaders voor integrale veiligheid en het rondmaken van de verbetercyclus.

2.4 **Planning van de werkzaamheden**

Start transitiefase
 Start contract
 Einde contract
 Beoogde meerjarige onderhoudsperiode

3 Maatregelen

In dit hoofdstuk worden de maatregelen beschreven waarmee de geïdentificeerde risico's (bijlage B en C) worden gemitigeerd (gereduceerd). Hoewel het hele IVP een dynamisch document is, en geactualiseerd wordt zodra de werkzaamheden daartoe aanleiding geven, geldt dit zeker voor dit hoofdstuk.

3.1 Algemeen

Deze paragraaf bevat algemene maatregelen, die niet voortkomen uit een specifiek veiligheidsdomein.

Bij de afweging per veiligheidsthema wordt onderbouwd waarom een bepaald thema voor de omschreven werkzaamheden al dan niet van toepassing is. Hieronder worden per veiligheidsthema enkele aandachtspunten gegeven, waar de ON bij de uitvoering van de werkzaamheden rekening mee moet worden gehouden. Per objectcategorie en het areaal is een risico-inventarisatie opgesteld, waaruit blijkt welke thema's relevant zijn. Op basis daarvan dienen door ON gevaren en risico's verder geïnventariseerd, geëvalueerd en adequate beheersmaatregelen toegepast te worden binnen de scope van dit contract. De relevante documenten, bestaande uit de RI&E's van de objecten zoals opgenomen bij dit plan (bijlage B), de RI&E generieke risico's (bijlage C) dienen hierbij als uitgangspunt voor de ON om mee te werken en om aan te vullen.

De uitgewerkte RI&E per complex (bijlage B) en RI&E generiek (bijlage C) wordt een onderdeel van het IVD. Uiteindelijk zijn de uitgewerkte RI&E's in het IVD bedoeld voor toekomstige aanleg-, beheer- en onderhoudswerkzaamheden van de beheerder. In dit kader wordt gebruikgemaakt van relevante informatie en bevindingen uit de realisatiefase (ontwerp, bouw en onderhoud) van dit contract.

3.2 Arbeidsveiligheid

Rijkswaterstaat besteedt de voltooiing van de Ontwerpfase uit aan Opdrachtnemer. Deze Ontwerpfase is onderdeel van het Werk. Daarmee is Opdrachtnemer in de zin van het Arbobesluit (artikel 2.26) een ontwerpende partij.

Rijkswaterstaat heeft een V&G-coördinator voor de Ontwerpfase aangesteld, zie paragraaf 2.3.1. De Opdrachtnemer stelt eveneens een V&G-coördinator voor de Ontwerpfase aan, die taken en verantwoordelijkheden van de V&G-coördinator Ontwerpfase van Rijkswaterstaat overneemt. Hiertoe vindt een overdrachtsbespreking plaats tussen beide coördinatoren. Tijdens de overdrachtsbespreking draagt de V&G-coördinator Ontwerpfase vanuit Rijkswaterstaat de volgende documenten over aan de V&G-coördinator voor de Ontwerpfase vanuit de opdrachtnemer:

- RI&E's uit de contractvoorbereidingsfase: zie bijlage B & C bij dit IVP;
- V&G-plan gebaseerd op de contractvoorbereidingsfase: dit IVP;
- V&G-dossier (IVD's) gebaseerd op de contractvoorbereidingsfase: zie het Integraal Veiligheidsdossier van dit project per object.

Conform het voorschrift vanuit de Arbo wet en Regeling voor een V&G-plan wordt in dit IVP het volgende beschreven:

- De betrokken partijen: zie hoofdstuk 2.
- De opleiding en instructie van medewerkers: zie hoofdstuk 7.

Verder is, conform het Arbobesluit, afdeling 5 "Bouwproces", de artikelen 2.23 tot en met 2.35 en de toelichting in de Basisinspectiemodule-Bouwprocesbepalingen, SZW, 2015, het volgende van belang:

- A. Is in de ontwerpfase door de opdrachtgever voldoende rekening gehouden met de gevolgen van ontwerp en opdracht voor Arbo in de uitvoeringsfase (artikel 2.26). Denk hierbij aan het vermelden van de juiste specifieke gevaren in de RI&E Veiligheid, zoals zwaar lichamelijk betratingswerk;
- B. Bevat dit IVP de juiste specifieke gevaren, de juiste maatregelen om daarmee om te gaan en de "BTO-keuzen" die als gevolg van de exercitie onder A. gemaakt zijn? ("BTO-keuzen" = Bouwkundige, Technische en Organisatorische keuzen (art. 2.28 lid f);
- C. Kunnen de coördinatoren hun taken naar behoren vervullen, vervullen ze deze naar behoren en stuurt de opdrachtgever of uitvoerende partij dit voldoende bij? (gebaseerd op art. 2.29 t/m 2.33).

Het in de ontwerpfase voldoende rekening houden met ontwerpkeuzes en ontwerpbeslissingen ten aanzien van veiligheids- en gezondheidsaspecten tijdens realisatie en onderhoud (beheer valt onder het proces Operations, Administration and Maintenance).

3.3 Verkeersveiligheid

Het beperken van risico's voor personen of objecten vanwege transport over de weg.

De werken vinden plaats op bruggen, sluizen, waterkeringen en langs & op (vaar)wegen. Om dit op een veilige manier en met beperkte hinder te kunnen doen, dient gebruikgemaakt te worden van afzettingen conform de vigerende wet- en regelgeving. De ON dient te handelen conform de eisen in de vraagspecificatie proces voor verkeersmanagement.

3.4 Nautische veiligheid

Nautische Veiligheid wordt ook wel scheepvaartverkeersveiligheid genoemd. Nautische Veiligheid is de effectieve bescherming tegen schade die door scheepvaartverkeer kan worden veroorzaakt. Dergelijke schade kan ontstaan door ongewenste gebeurtenissen zoals aanvaringen van schepen onderling of aanvaringen van schepen met de infrastructuur of indirect, door het veroorzaken van gevaarlijke waterbewegingen waar schade uit voort komt.

De werken vinden plaats op bruggen, sluizen, stuwen en op & langs (vaar)wegen. Om veilig en met beperkte hinder voor de scheepvaart te werken, dient gebruikgemaakt te worden van scheepvaartverkeersmaatregelen verwoord in de vraagspecificatie proces.

Bevordering van het gebruik van veilige vaartuigen en de overheden benutten de mogelijkheden van nautisch veilige infrastructuur. Streven naar zo veel mogelijk scheiding van beroepsvaart en recreatievaart.

Versterking van de samenwerking met decentrale overheden op het gebied van verkeersmanagement en ruimtelijke ordening op en langs het water.

3.5 Veiligheid tegen overstromingen

Waterveiligheid gaat over het functioneren van het watersysteem om mensen, eigendommen en milieu tegen (hoog)water te beschermen. Om de taken op het gebied van waterveiligheid uit te kunnen voeren, is gedegen object- en systeemkennis een eerste vereiste, net als het vermogen om adequaat te kunnen handelen onder bijzondere of zelfs extreme omstandigheden. Waterveiligheid vraagt voortdurende en blijvende aandacht; nu en in de toekomst. Bij het werken aan sluizen en stuwen in, maar ook buiten het hoogwaterseizoen, moet rekening worden gehouden met snel veranderende waterstanden. Om verassing te voorkomen, dient gelet te worden op de voorspellingen van debiet en waterhoogte door RWS.

De OG voert een risico gestuurd veiligheidsbeleid daarnaast is het uitvoeren van evaluaties van nautische ongevallen (PIN9) is een verplichting voor alle regio's van Rijkswaterstaat. Doormiddel van kwalitatief goede evaluaties krijgt RWS inzicht in mogelijke verbeteringen van de veiligheid op de vaarwegen. De evaluatie is dus een zinvolle activiteit die bijdraagt aan het continue verbeteren van prestaties.

RWS blijft ten alle tijden verantwoordelijk voor de Waterveiligheid en voldoen aan de normen uit de Waterwet.

3.6

Externe veiligheid

Externe veiligheid betreft de veiligheid van personen die zich bevinden buiten het beschouwde systeem. Externe veiligheid (EV) brengt de risico's van het produceren, opslaan, overslaan, vervoeren, van (grote hoeveelheden) gevaarlijke stoffen in beeld voor in de omgeving aanwezige personen. Gehanteerde maat voor deze risico's is de kans op overlijden van een individu (plaatsgebonden risico) of een groep personen (groepsrisico).

Externe veiligheid inrichtingen

De kans om buiten een inrichting (fabriek, opslag e.d.) te overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

Externe veiligheid transport

De kans om te overlijden als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval bij het transport van een gevaarlijke stof (via weg, water, spoor en/of leiding).

Inrichtingen gevaarlijke stoffen

Bij inrichtingen van gevaarlijke stoffen moet men denken aan transportleidingen voor en opslag van gevaarlijke stoffen. Bij het uitvoeren van werkzaamheden in de onmiddellijke nabijheid van deze inrichtingen dient de ON te werken volgens de werkwijze zoals omschreven in de vraagspecificatie proces hoofdstuk 4 "Kabels en leidingen".

Transport gevaarlijke stoffen

Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het transport van gevaarlijke stoffen over de (vaar)weg. Brandgevaarlijke werkzaamheden moeten direct gestopt worden bij het passeren van een transport met gevaarlijke stoffen. Toezicht van een veiligheidswacht, die waarschuwt wanneer een transport van gevaarlijke stoffen passeert, kan hierbij nodig zijn.

3.7

Veiligheid beweegbare objecten

Machineveiligheid:

- De intrinsieke veiligheid in het ontwerp en de realisatie en het gebruik van beweegbare installaties.

De aanvullende beveiligingsmaatregelen tijdens bediening en beheer & onderhoud van beweegbare installaties.

- Procedures gericht op veilig gebruik van beweegbare installaties.

De OG dient de werkverantwoordelijkheid voorvloeiende uit voorgenoemde normen in te vullen.

Elektrische veiligheid:

Het werken met de normen die van toepassing zijn op het werken aan en nabij elektrische installaties laagspanning en het gebruik van elektrische arbeidsmiddelen.

Met de implementatie van de Bedrijfsvoering Elektrische Installaties binnen de organisatie wordt op het gebied van elektrische veiligheid mede invulling gegeven aan Arbo veiligheid. Het borgen van de elektrische veiligheid vraagt om een (pro)actieve houding in de omgang, gebruik en onderhoud van elektrische installaties. Het borgen van de elektrische veiligheid wordt bereikt door de inzet van deskundige vakmensen, het inspecteren en indien het geval het repareren van gebreken. De prestaties in het borgen van de elektrische veiligheid dient volgens de uitgangspunten binnen de Bedrijfsvoering Elektrische Installaties cyclisch op managementniveau gerapporteerd te worden.

De OG dient de werkverantwoordelijkheid voorvloeiende uit voorgenoemde normen en conform de BEI (Bedrijfsvoering elektrische installaties) in te vullen.

3.8 Constructieve veiligheid

De veiligheid van personen met betrekking tot het bezwijken van of het ontstaan van schade aan een constructie.

De constructieve veiligheid kan afnemen door: gewijzigd gebruik (de gebruiksintensiteit is toegenomen), schades, einde levensduur en specifieke risico's, zoals metaalmoeheid, betonrot, scheurvorming bij betonconstructies en houtrot bij houtconstructies. Ook gewijzigde normen kunnen tot risico's leiden, omdat deze uitgaan van een nieuw en verbeterd inzicht. Om afname van de constructieve veiligheid tijdig te signaleren, zijn inspecties noodzakelijk. Het correct afstellen van installaties of installatiedelen kan overbelasting voorkomen. Bij ontwerp en aanleg dient voldaan te worden aan de wettelijke kaders (zoals Bouwbesluit en Europese richtlijnen). Relevante RWS-richtlijnen kunnen behulpzaam zijn bij het uitwerken van dit veiligheidsthema.

Eventuele documenten en berekeningen die betrekking hebben op de constructieve veiligheid worden getoetst.

3.9 Sociale veiligheid

Sociale veiligheid is de mate waarin mensen beschermd zijn en zich beschermd voelen tegen persoonlijk leed door misdrijven (criminaliteit), overtredingen en overlast door andere mensen.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden kunnen vandalisme, diefstal en dergelijke op de bouwlocatie een onveilig gevoel veroorzaken. Daarnaast kan hinder voor de omgeving resulteren in agressie. Dit kan voorkomen worden door bijvoorbeeld te zorgen voor orde en netheid op de bouwplaats en materialen conform de verplichtingen in de Arbowet- en regelgeving op te ruimen. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van camera's, verlichting en afschermingen (bijvoorbeeld hekwerk).

3.10 Brandveiligheid

Veiligheid van personen met betrekking tot brand en de gevolgen van brand voor een constructie.

Door werkzaamheden zoals snijbranden en lassen, neemt het brandgevaar toe. Dit is zeker het geval bij werkzaamheden in de onmiddellijke omgeving van tankschepen in sluizen. Bij het werken op plaatsen waar ophoping van gassen mogelijk is, denk aan besloten ruimten, neemt het risico op explosiegevaar toe. De OG beheerst dit door brandmeldinstallaties, brandbeveiligingsinstallaties, brandblusmiddelen, brandwerende deuren en brandwerende doorvoeren.

3.11 Integrale beveiliging

De beveiliging van alle processen, locaties, objecten, informatie en ICT van Rijkswaterstaat en het geheel aan maatregelen om moedwillige verstoringen van de bedrijfsprocessen te voorkomen.

Fysieke beveiliging

Fysieke Beveiliging gaat over de beveiliging van personen, gebouwen en objecten en is een onderdeel van Integrale beveiliging. Beveiliging gaat over de bescherming van de werking van bedrijfsprocessen en systemen, de detectie van inbreuken daarop en een adequate respons op de eventuele inbreuken.

Fysieke Beveiliging richt zich op de bescherming van RWS-locaties zoals gebouwen, kunstwerken en terreinen ter voorkoming van aantasting van de locaties zelf of de functionaliteit ervan. Voor Rijkswaterstaat wordt de volgende definitie gehanteerd:

“het geheel van maatregelen en voorzieningen ter bescherming van RWS-locaties tegen onderkende dreigingen en incidentscenario's door menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van de RWS-locaties, bedrijfsprocessen, bedrijfsbeleid, bedrijfsinformatie en de integriteit van de medewerkers kunnen aantasten.”

Afschermen van ruimten voor onbevoegden is een manier om risico's te verminderen en beheersbaar te maken en de veiligheid te verhogen. De ON dient met de OG te overleggen indien (aanvullende) maatregelen met betrekking tot security genomen moeten worden.

Daarnaast zijn aanvullende maatregelen in het contract opgenomen ten aanzien van Cybersecurity en Industriële Automatisering.

4 Afspraken

4.1 Organisatie binnen het projectteam

4.1.1 V&G-coördinator Ontwerpfase, bij opdrachtgever

N.B. de projectfasen Verkenning, Planuitwerking en Contractvoorbereiding vallen onder de definitie van "Ontwerpfase" volgens het Arbo besluit.

Organisatie : Ministerie van Verkeer en Waterstaat
 Directoraat Generaal Rijkswaterstaat
 Naam : (Technisch Manager)
 Bezoekadres : Zuiderwagenplein 2
 Postcode en Plaats: 8224 AD Lelystad
 Telefoonnummer :
 E-mailadres :

4.2 Afstemming integrale veiligheid en Veiligheids- & Gezondheidscoördinatie

Veiligheid raakt alles en iedereen binnen een project. Daarom is het belangrijk dat één persoon de aandacht voor veiligheid en de veiligheidsactiviteiten binnen het project coördineert: de manager techniek. Deze functie is bij RWS ondergebracht bij het technisch management. Voor zover niemand expliciet is aangewezen, is de technisch manager hiervoor de aangewezen persoon.

Het aanstellen van een V&G-coördinator ontwerpfase is een wettelijke verplichting vanaf de planfase (contractvoorbereiding), omdat in die fase al (ontwerp)keuzen worden gemaakt die van invloed zijn op arbeidsveiligheid in de latere fasen. Voor dit contract is de V&G-coördinator dezelfde persoon als de manager techniek.

Op basis van het resultaat van de contractvoorbereidingsfase zal de ON de realisatie van de bouwwerken, zoals bedoeld in het Arbobesluit, voortzetten in de realisatiefase (ontwerp, bouw en onderhoud). De ON zal hiervoor een coördinator aanstellen, die de taken/verantwoordelijkheden van de projectadviseur integrale veiligheid en de V&G-coördinator van de contractvoorbereidingsfase zal overnemen. In een overdrachtsbespreking zullen formeel de veiligheidsdocumenten worden overgedragen en de integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken. Het gaat in ieder geval om de volgende documenten:

- RI&E uit de contractvoorbereidingsfase.
- Integraal Veiligheidsplan (dit plan) gebaseerd op de contractvoorbereidingsfase.
- Integraal Veiligheidsdossier.
- Overige relevante documenten.

De rollen en taken van de ON op het gebied van projectmanagement, omgevingsmanagement, technisch management, projectbeheersing en contractmanagement/ondersteuning zijn beschreven in de vraagspecificatie proces. De rollen en taken die direct te maken hebben met integrale veiligheid, worden hier ook in benoemd. Het betreft onder meer het opstellen van een Integraal Veiligheidsplan en het uitwerken en bijhouden van een Integraal Veiligheidsdossier.

De ON dient zijn beleid op het gebied van integrale veiligheid conform de eisen van de vraagspecificatie proces na te komen.

Niet beschreven in de vraagspecificatie maar wel uit te voeren, het organiseren en faciliteren van gezamenlijke Safetywalks. De frequentie is op zijn minst:

- 1x per jaar per object.

De ON dient zich te conformeren aan de huisregels complexen van Rijkswaterstaat.

4.3 Organisatie rond incidentregistratie en –afhandeling

Het betreft hier meldingen t.a.v. ongevallen (met schade/letsel), bijna-ongevallen (leidt net niet tot schade/letsel), gevaarlijke situaties (reële mogelijkheid bestaat dat ongewenste gebeurtenis optreedt die leidt tot schade/letsel) en situaties met agressie en geweld (verbale/fysieke bedreiging of daadwerkelijk ondergaan van gewelddadige handelingen).

Deze meldingen dienen vanuit de burger en RWS-medewerkers direct gemeld te worden bij centraal meldpunt RWS (MIR via webformulier of 0800-8002). Voor incidenten die invloed hebben op de afwikkeling van het scheepvaartverkeer dient daarnaast CMIJ (centrale meldkamer IJsselmeergebied) ingelicht te worden. De opdrachtnemer (ON) dient het incident te melden bij het projectteam. Vanuit het projectteam dient dit incident vervolgens gemeld te worden bij het centrale meldpunt RWS. CM neemt de melding in ontvangst en informeert de TM. Door of namens de TM wordt de melding gemeld bij MIR.

Dit met als doel om incidenten op accurate wijze RWS-breed op te kunnen pakken, inzicht te hebben in de veiligheidsincidenten en te kunnen leren. Van de geregistreerde incidenten wordt een jaarlijkse analyse gemaakt t.b.v. evaluatie en verbetering

Waarom zou je incidenten melden?

Melden van incidenten is belangrijk, omdat we hiermee voorkomen dat een incident zich bij iemand anders herhaalt. Dat kan om iemand van jouw dienst/district gaan, maar ook om een collega, een (vaar)weggebruiker of een aannemer in een ander deel van RWS. Onveilige situaties die nog niet tot een echt incident hebben geleid, zijn ook belangrijk om te melden. Op die manier kan er ingegrepen worden om te voorkomen dat die situatie bij jou of elders tot een ongeval leidt. RWS wil graag een proactieve veiligheidscultuur zodat iedereen veilig zijn werk kan doen. Wanneer het melden van incidenten en het nemen van maatregelen een gewoonte is geworden, zijn we goed op weg!

4.3.1 Calamiteitenmanagement

Indien door schade, storing, gebrek of incident een calamiteit ontstaat of dreigt te ontstaan dan dient de ON dit onmiddellijk te melden bij de CMIJ te Lelystad en de borging te verzorgen door het object veilig te stellen. Het proces omtrent calamiteitenmanagement dient aan te sluiten bij het calamiteitenmanagement van de beheerder. De calamiteitenaannemer (DOVII) is coördinerend.

4.3.2 Incidentenmanagement

Incidentenmanagement heeft betrekking op verkeersmanagement (wegen en vaarwegen). ON dient de CMIJ onmiddellijk in te lichten bij een ernstig ongeval of incident op de (vaar)weg.

4.3.3 (Bijna) ongevallen en incidentenregistratie

Arbeidsincidenten en (bijna) ongevallen kunnen voorkomen en dienen onafhankelijk aan welke zijde deze gebeuren (OG, Ingenieursbureau, ON of omgeving), gemeld

en geregistreerd te worden. Indien de dood, een ziekenhuisopname of blijvend letsel het gevolg van een ongeval is, dient dit door de werkgever ook aan de arbeidsinspectie te worden gemeld. De verantwoordelijkheid voor het melden van incidenten en afwijkende en onveilige situaties ligt bij "alle betrokken medewerkers" en partijen! Dat geldt voor alle incidenten en risico's langs de weg, op en nabij het water, op de werkvloer, etc. De meldingen worden bijgehouden ten behoeve van het contractmanagement. Voor medewerkers van de ON geldt een meldingsplicht voor alle (bijna) ongevallen en incidenten volgens de eisen die de Arbowet hieraan stelt en het onderhavige veiligheidsbeheerssysteem van de opdrachtnemer. Het contract eist dat incidenten en ongevallen worden gemeld aan OG.

4.3.4 *Bij ongevallen en incidenten*

Incidenten worden onmiddellijk bij ON V&G-coördinator en CMIJ gemeld. Daarnaast informeert ON Operationeel manager de ON Projectmanager en OG Contractmanager; n.t.b. : 09:00-17:00 uur, e-mail; n.t.b. : 17:00-09:00 uur). Verdere handelwijze conform (bijna)ongevallen en incidentenregistratie.

4.3.5 *Bij ernstige ongevallen/doden*

ON Operationeel manager informeert telefonisch direct ON Projectmanager, OG Contractmanager en OG Technisch manager en CMIJ. Escalatie afhankelijk van de ernst van de situatie.

4.3.6 *Relatie calamiteiten en incidenten*

De ON dient adequaat te reageren op de oorzaak en/of gevolgen van calamiteiten en op incidenten tijdens onderhoudswerkzaamheden om het Areaal zo spoedig mogelijk in veilige en goede staat van Functioneren en Presteren terug te brengen zoals aangegeven in de vraagspecificatie proces. Daarnaast dient de ON een centraal meldpunt in te stellen waar door de OG en/of CMIJ meldingen kunnen worden gedaan over optredende calamiteiten, storingen en gebreken en ondersteunende diensten zie vraagspecificatie proces.

4.4 **Communicatie en coördinatie**

Om raakvlakrisico's tussen de werkzaamheden van verschillende opdrachtnemers op de locaties/complexen van RWS MN district-Noord te minimaliseren, heeft RWS MN district-Noord het werk-meldsysteem (WMS) opgezet. Het WMS bevat momenteel een overzicht van alle geplande werkzaamheden binnen de scope van het (kunstwerken) contract, die plaatsvinden op de volgende complexen:

- Houtrib
- IJsseloog
- Krabbersgat
- Lorentz
- Naviduct
- Nijkerkersluis
- Ramspolbrug
- Stevin

Voor een toelichting, hierbij een introductiefilm: <https://youtu.be/9tokN1hUS1M>

Iedere persoon of organisatie die werkzaamheden verricht op een complex/object binnen de scope van het WMS, dient deze aan te melden in het WMS. Dit systeem

is vanaf het internet benaderbaar via www.werkmeldsysteem.nl. Voor het inzien van de divers geplande werkzaamheden zijn er ook viewersrechten beschikbaar. Om toegang te krijgen tot het WMS dient u eerst aangemeld te worden. Elk organisatieonderdeel dient hiervoor een super-user aan te wijzen, welke door de WMS beheerder in het systeem wordt aangemeld. Met organisatieonderdelen wordt hiermee bedoeld: VWM, district, PPO/GPO (projectteams), SLU, ON etc. Opdrachtnemers dienen door hun opdrachtgever binnen Rijkswaterstaat te worden aangemeld bij de WMS beheerder.

4.5 Actualisatie en detaillering van het integraal veiligheidsplan

Het IVP dient, gedurende de Realisatiefase, door de ON actueel gehouden te worden en waar nodig gedetailleerd.

4.6 Overleg en rapportage

Om Integrale veiligheid goed te kunnen beheersen en alle betrokkenen goed op de hoogte te houden is het van essentieel belang dat in alle van toepassing zijnde overlegvormen, de betreffende aspecten van Integrale Veiligheid aan de orde worden gesteld. Dit geldt voor zowel in- als externe overlegvormen voor OG en ON. Daarnaast is het van groot belang dat de voltallige teams (OG /ON) input leveren om de veiligheid en veiligheidscultuur op een hoger niveau te brengen en te houden. De verschillende overleggen vinden plaats conform het Contractbeheersplan afhankelijk van de aanwezige risico's. Integrale veiligheid dient standaard een agendapunt op deze overleggen zijn. Naast deze overleggen zal conform SCB getoetst worden op de borging van de opdrachtnemer op de integrale veiligheid.

Aan de OG (RWS) wordt bij de interne T-rapportage (RWS) gerapporteerd over de voortgang van integrale veiligheid op het project. Dit kan met behulp van VMP (veiligheid monitor projecten). De OG levert via de contractgemachtigde en de projectmanager voorafgaand aan de periodieke rapportage informatie over de voortgang van integrale veiligheid. De IPM-rolhouders zijn verantwoordelijk voor de onder de eigen verantwoordelijkheid vallende veiligheidsaspecten en het aantoonbaar borgen daarvan in het project. In de periodieke rapportage wordt voor het project de volgende informatie toegevoegd:

- Informatie over de incidenten die hebben plaatsgevonden en de gevaarlijke situaties die zijn gemeld;
- Vordering van de acties die in het kader van integrale veiligheid zijn toebedeeld aan de IPM-rolhouders;
- Informatie over veiligheidsaudits en de verbetercyclus voor veiligheid, waaronder corrigerende maatregelen van de ON;
- Informatie over de beheersing van de top 10 veiligheidsrisico's in het project.

Gegevens van de voortgangsrapportage van de ON (conform eis) zullen worden opgevraagd door de contractmanager van OG en zullen als input dienen voor de rapportage van RWS. Het betreft onder meer de stand van zaken integrale veiligheid: alle relevante ontwikkelingen met betrekking tot integrale veiligheidsrisico's en de beheersing daarvan, inclusief de veiligheidsincidenten en bijna-ongevallen van de voorgaande periode.

4.6.1 Extern overleg

Bij de externe contacten dient de veiligheidsambitie van het project en RWS uitgedragen te worden. In de overleggen die hiertoe worden gehouden tussen de omgeving (stakeholders, omwonenden, etc.) en de opdrachtnemer neemt veiligheid dus een prominente plaats in. Bovendien zijn deze overleggen de plek om de veiligheidsknelpunten van de externe stakeholders mee te nemen.

4.7 Veiligheidscultuur

De volgende concrete acties worden ingezet ter bevordering van de veiligheidscultuur:

- Vanaf de overdrachtsbespreking de ambities en de risico's met de ON delen;
- In de overleggen van OG en met de ON veiligheid aan de orde stellen;
- In de voortgangsrapportages veiligheid als expliciet onderdeel meenemen;
- gezamenlijk met de ON onderzoek uitvoeren naar incidenten en bijna ongevallen;
- Met diverse communicatiemiddelen en uitingen het belang van veiligheid benadrukken.

5 Wijze van toezicht

Om integrale veiligheid goed te beheersen en alle betrokkenen voldoende op de hoogte te houden, is structureel overleg over deze onderwerpen noodzakelijk. Verschillende overleggen conform het Contractbeheersplan dienen plaats te vinden. Integrale veiligheid dient standaard een agendapunt op deze overleggen zijn.

Verder zijn er kwalitatieve bronnen beschikbaar om een beeld te bepalen over HOE er met veiligheid wordt omgegaan.

- De OG-ON voortgangsgesprekken tussen regio en landelijke organisatieonderdelen.
- T-rapportages.
- DT nieuwsflits, productie-DT terugkoppelingen.
- Werkbezoeken en safety walks/ talks
- Veiligheid monitor projecten (VMP)

5.1 Toetsen veiligheidsbeheersing en veiligheidsrisicosessies

De Opdrachtgever beoordeelt het functioneren van het veiligheidsmanagementsysteem van de Opdrachtnemer. Het veiligheidsmanagementsysteem dat de Opdrachtnemer gaat gebruiken moet in beginsel het vertrouwen geven dat het project en alle uit te voeren werkzaamheden aan alle eisen op het gebied van (integrale) veiligheid zullen voldoen. Om dit vertrouwen te onderbouwen zal de Opdrachtgever toetsen gaan uitvoeren.

Toetsen worden risico gestuurd uitgevoerd. Toetsen richten zich op werking van het veiligheidsmanagementsysteem van de Opdrachtnemer en de betrouwbaarheid van zijn registraties. Opdrachtgever zal gebruikmaken van een mix van systeem-, proces- en producttoetsen. Dit wordt Systeemgerichte Contractbeheersing (SCB) genoemd.

Bij de projectonderdelen waarbij een hoog restrisico resteert, of waarbij falen grote gevolgen heeft (RISMAN risicoscore >3), wordt de opdrachtnemer door middel van SCB door OG getoetst. Het overkoepelende risico is: "het risico dat de integrale veiligheid niet of onvoldoende wordt geborgd in de Realisatie".

In aanvulling daarop en daar waar SCB niet wordt toegepast, ziet de OG toe op een veilige realisatie van de vooronderzoeken.

Aan de toezichthoudende rol van de OG kan inhoud worden gegeven door het toepassen van een mix van instrumenten zoals de project start up (PSU), veiligheidsrisicosessies, bijwoning risicovolle werken, observaties, inspecties en overleggen.

5.2 Beheersing veiligheidsrisico's

Opdrachtgever organiseert direct na gunning een overleg met de Opdrachtnemer waarin veiligheidsdocumenten formeel worden overgedragen en integrale veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen worden besproken. Zie ook onderdeel 4.2.

Opdrachtnemer dient een risicodossier op te stellen en actueel te houden. Van dit risicodossier dienen ook de risico's deel uit te maken zoals die zijn opgenomen in bijlage B & C van dit Integraal Veiligheidsplan.

Opdrachtnemer dient alle risico's, dus ook veiligheidsrisico's:

- Periodiek te inventariseren en analyseren.
- Te koppelen aan werkpakketten en risico-eigenaren.
- Te kwantificeren. Voor alle risico's, dus ook veiligheidsrisico's:
- Beheersmaatregelen vast te stellen en te treffen.
- Beheersmaatregelen na uitvoering te evalueren.

Daarnaast stemmen Opdrachtnemer en Opdrachtgever, op daartoe geëigende momenten, (veiligheid)risico's af, met daarbij aandacht voor het treffen van beheersmaatregelen in relatie tot elkaars (veiligheid)risico's.

De Opdrachtnemer dient voor de onderdelen van het project de gegenereerde oplossingen te beschrijven.

Wat betreft integrale veiligheid houdt dit het vastleggen in van:

- De integrale veiligheidsaspecten tijdens ontwerp, uitvoering, gebruik, beheer, onderhoud en sloop.
- De overblijvende integrale veiligheidsrisico's.

6 Verantwoording van BTO-keuzes

Rijkswaterstaat maakt veelvuldig gebruik van Opdrachtnemers. Hoewel onze Opdrachtnemers op veel gebieden bewust vrij worden gelaten om hun eigen werkwijze te bepalen, worden vanuit Rijkswaterstaat toch ook een heleboel eisen en randvoorwaarden meegegeven. Het is niet ondenkbaar dat sommige van deze eisen een veilige uitvoering door de Opdrachtnemer onder druk zetten. Wanneer dit het geval is, spreek je over bouwkundige, technische en organisatorische keuzes (BTO-keuzes). Het Arbobesluit verplicht Opdrachtgevers om dergelijke keuzes te verantwoorden. De verantwoording van de BTO-keuzes zijn vastgelegd in dit IVP.

De volgende bouwkundige, technische en organisatorische keuzes (BTO-keuzes) zijn tijdens de ontwerpfasen door Rijkswaterstaat gemaakt:

Bouwkundig	Technisch	Organisatorisch
De beschikbare werkruimte is op verschillende objecten krap		Op één locatie (Afsluitdijk) worden meerdere projecten of activiteiten tegelijkertijd uitgevoerd, al dan niet in combinatie met de doorgaande exploitatie van de (vaar)weg.
Er zijn ruimtes op objecten die kenmerken hebben van besloten ruimtes		Geen stremmingen hinderklasse 4 of 5 tijdens werkzaamheden

7 Opleiding en instructie

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat hebben de e-learning Integrale Veiligheid gevolgd op het Leerportaal van I&W.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die regelmatig op de bouwplaats komen zijn VCA-VOL gecertificeerd.

Alle projectmedewerkers van Rijkswaterstaat die op een bouwplaats komen van een aannemer, die aangesloten is bij de Governance Code Veiligheid in de Bouw, beschikken over een geldige GPI.

De projectteam medewerkers OG worden voorgelicht en geïnstrueerd over;

Teamleden dienen bekend te zijn met de volgende documenten:

1. Kader Integrale Veiligheid in Projecten
2. RWS gedragsregels voor Veiligheid
3. Veiligheidsdoelen van het team (zie clusterplan)
4. Veiligheidsdoelen van het project, waar aan gewerkt wordt (zie projectplan, integraal veiligheidsplanen V&G-plan van de projecten)
5. Veiligheidsdoelen van de opdrachtgevers WNN, MN en PPO (jaarlijkse managementcontracten)

Teamleden dienen bekend te zijn met de volgende gebruiken van het team:

1. NOK IV
2. Gebruik van Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) reddingsvest, veiligheidsschoenen, veiligheidsjas/hes, helm (beschikbaar bij het team en in beheer bij de managementassistent(e))
3. Procedure Melden van ongevallen en bijna-ongevallen
4. Opzet en doel van safety walk, deze wordt periodiek, minimaal 3 keer per jaar per project gedaan waarbij 1 keer per jaar minimaal de projectmanager, de portfoliomanager dan wel een DT-lid van de regio of PPO en een IPM-teamlid aanwezig.
5. SCB-Toetsdrempel gevolgklasse 3 voor veiligheid
6. Veiligheidscultuur
7. Stilleggen van werkzaamheden

De afspraken binnen het team m.b.t. het volgen van het trainingen en cursussen zijn:

1. E- learning Integrale veiligheid (verplicht)
2. VCA-VOL (verplicht)
3. E-learning Machinerichtlijn (optioneel)
4. E-learning (optioneel)
5. E-learning Cyber Security (optioneel)E-learning Asbest (optioneel)
6. E-learning Asbest (optioneel)

Optioneel = In overleg met de techniek manager en passend bij de opdrachten van team A MN Vaarwegen.

De regels die de opdrachtnemer zelf heeft opgesteld staan in het V&G-plan van de opdrachtnemer.

Bijlage A Definities

Algemene definities	
Veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's die kunnen leiden tot letsel of economische of milieuschade.
Integrale veiligheid	Alle veiligheidsdomeinen van een systeem in samenhang beschouwd, gedurende de volledige lifecycle van een object of een netwerkschakel.
Risico	Een risico is een onzekere toekomstige gebeurtenis met negatieve consequenties, op het gebied van persoonlijk leed, economische en milieuschade en imagoschade. Onder veiligheidsrisico's worden met name de eerste twee verstaan. Een risico wordt veelal beschreven als product van kans van optreden en gevolg.
Beheersen van Risico's	Indien het risico niet kan worden weggenomen dient het op een voor RWS acceptabel niveau te worden gebracht. Acceptabel is een op basis van de risicomatrix afgewogen risico. Het restrisico moet expliciet afgewogen cf kader VM

Definities veiligheidsdomeinen	
NB Onderstaande veiligheidsdomeinen zijn van toepassing gedurende alle levensfasen van een object (kunstwerk, (vaar)wegvak, machine, installatie, etc.)	
Arbeidsveiligheid	Het wegnemen van en/of het preventief beheersen van risico's bij de uitvoering van werkzaamheden door medewerkers van Rijkswaterstaat en door diegenen die voor RWS werken.
Verkeersveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de weg.
Nautische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers op de vaarweg en op zee.
Waterveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van overstromen, wateroverlast en waterschaarste.
Externe veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van incidenten met gevaarlijke stoffen langs transportroutes (weg, water, spoor, buisleiding) of stationaire installatie.
Machineveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van machines.
Elektrische veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van elektrische installaties.
Tunnelveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor verkeersdeelnemers in tunnels.
Constructieve veiligheid	Het wegnemen van en (proactief) beschermen tegen risico's van bezwijken van een constructie.
Sociale veiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's voor medewerkers van RWS en gebruikers van onze voorzieningen tegen gevaar dat veroorzaakt wordt door of dreigt van de kant van menselijk handelen in de openbare ruimte.
Brandveiligheid	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van brand.

Integrale beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
------------------------------	---

Definities binnen Integrale beveiliging	
Fysieke beveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van fysiek menselijk gedrag (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Informatiebeveiliging	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van menselijk gedrag in de vorm van indringing in de informatiesystemen (bewust en onbewust, bedoeld en onbedoeld, gewild en ongewild) die de staat, aard en functionaliteit van het areaal van Rijkswaterstaat kunnen aantasten.
Bescherming persoonsgegevens	Het wegnemen van en/of preventief beheersen van risico's van onrechtmatig en/of onrechtvaardig gebruik van persoonsgegevens.

Bijlage B RI&E object specifieke veiligheidsrisico's

Deze bijlage bevat de project specifieke object gebonden risico's en samenlooprisico's welke de basis vormen voor de maatregels, afspraken en wijze van toezicht zoals beschreven in dit IVP.

Bijlage A van het contract (3.5.2) bevat een actueel overzicht van objectspecifieke restrisico's ten aanzien van integrale veiligheid voor de uitvoeringsfase, onder andere voortvloeiende uit de Vraagspecificatie en/of de omgeving van het te realiseren Werk, die redelijkerwijs niet door Rijkswaterstaat in de ontwerpfase konden worden geëlimineerd.

Onder deze objectspecifieke restrisico's vallen ook de risico's voortvloeiend uit de beperkende factoren van het huidige areaal; zie hiervoor het Integraal Veiligheid Dossier (IVD).

Bijlage C RI&E generieke veiligheidsrisico's

Deze bijlage bevat de project generieke risico's en samenlooprisico's welke de basis vormen voor de maatregelen, afspraken en wijze van toezicht.

De RI&E voor generieke veiligheidsrisico's heeft als kenmerk:

15102019-MN-Generiek veiligheidsdossier (RI&E) - Definitief